

Список використаних джерел:

1. Грішнова О. А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки. — К.: Тво “Знання”, КОО, 2001. — 254 с
2. Економіка освіти : Проблеми, інновації сучасного розвитку / В. Я. Бобров, О. С. Падалка // Наукова енциклопедія освіти / АПН України ; головний ред. В. Г. Кремень. — К. : Хрінком Інтер, 2008. — 1040 с
3. Каленюк І.С. Економіка освіти: Навч. посіб./ І.С. Каленюк. — К.: Знання України, 2003. — 316 с.
4. Каленюк І. С. Освіта в економічному вимірі: потенціал та механізм розвитку. — К.: ТОВ “Кадри”, 2001. — 326 с.
5. Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. — К. : Грамота, 2005. — 448 с. 27. Куклін О. В. Економічні аспекти вищої освіти / О. В. Куклін. — К. : Знання України, 2008. — 331 с.

Мариненко Наталія

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОСНОВНІ АСПЕКТИ АДАПТАЦІЇ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЇ БАЗИ УКРАЇНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Основним елементом європейської інтеграції України, а також одним з найважливіших аспектів співробітництва і зміцнення економічних зв'язків між Україною та Європейським Союзом (ЄС), є досягнення певного рівня узгодженості вітчизняного законодавства з *acquis communautaire* (добробок Спільноти, “надбання Союзу”) – правовою системою ЄС. Це передбачено Угодою про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами (Європейським Союзом) та їх державами-членами (стаття 51) від 14.06.1994 р. Дана стаття визначає наступні пріоритетні сфери, для яких необхідно адаптувати законодавство: митне право, законодавство про компанії, банківське право, бухгалтерський облік компаній, податки, у тому числі непрямі, інтелектуальна власність, охорона праці, фінансові послуги, правила конкуренції, державні закупівлі, охорона здоров'я та життя людей, тварин, рослин, довкілля, захист прав споживачів, технічні правила і стандарти, транспорт, енергетика, у тому числі ядерна [1]. Необхідність узгодження законодавства як умова членства у ЄС обумовлена тим, що подібність правопорядку держави з правопорядком останнього дає змогу належним чином реалізувати установчі завдання і цілі

та створює правові підстави для належного виконання ними взятих на себе договірних зобов'язань. Запровадження певного “правового мінімуму”, за якого функціонують держави, здатне забезпечити нормальні відносини між ними у рамках загальноєвропейського утворення. У свою чергу, право ЄС перетворилося на інструмент для ефективного захисту інтересів європейського інтеграційного об'єднання та його держав-членів у взаємовідносинах з іншими державами або їх об'єднаннями [2, с. 639].

На даний час адаптація законодавства України до законодавства ЄС відбувається у відповідності до положень Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18.03.2004 р. Відповідно до цієї програми процес адаптації законодавства складається з декількох етапів у такій послідовності: визначення актів *acquis communautaire*, що регулюють правовідносини у відповідній сфері; переклад визначених актів європейського законодавства українською мовою; здійснення комплексного порівняльного аналізу; розроблення рекомендацій стосовно гармонізації законодавства України з *acquis communautaire*; проведення політичного, економічного та соціального аналізу наслідків реалізації рекомендацій; визначення переліку законопроектних робіт; підготовка проектів законів та інших нормативно-правових актів, включених до переліку законопроектних робіт, та їх прийняття; моніторинг виконання [3].

Варто відзначити, що у процесі приведення вітчизняного законодавства у відповідність до норм ЄС виникає декілька дискусійних моментів, а саме:

1. Відсутність єдиного трактування юридичної термінології. Наприклад, поряд з поняттям «адаптація» вживають термін «гармонізація». Проте останнє поняття використовують у випадку, коли йдеться про держави-члени ЄС, а термін «адаптація» – стосовно держав-кандидатів, потенційних держав-кандидатів та третіх країн.

2. У праві ЄС застосовують уже згадуване поняття *acquis communautaire* або *acquis* Союзу, яке не має відповідника в українській мові, що ускладнює процес адаптації національного законодавства. Тому в основі процесу адаптації лежить проблема правильного тлумачення самого змісту джерел *acquis communautaire*.

3. Можливість виникнення невідповідності національних норм нормам права ЄС через те, що акти Євросоюзу офіційно може тлумачити лише Суд ЄС і тому їхній зміст може частково змінюватися, а країна, що адаптує своє законодавство, не може належним чином слідкувати за такими змінами і вчасно їх враховувати шляхом внесення змін до свого законодавства. Відповідні ж структури Союзу не зобов'язані інформувати Україну про зміни в своєму праві.

4. У зв'язку з тим, що ст.51 Угоди про партнерство та співробітництво містить норму про “приблизну адекватність законів”, яка повинна бути досягнута у процесі приведення

законодавства України у відповідність до *acquis communautaire*, у доктрині виділяють концепції мінімальної (адаптація законодавства повинна сприяти задоволенню окремих інтересів економічного співробітництва та не “прив’язуватися” до перспективи членства в ЄС, тобто бути такою, наскільки це доцільно і відповідає національним інтересам), поміркованої (необхідність створення зони вільної торгівлі з ЄС, а також поширення деяких інших переваг внутрішнього ринку ЄС для України) та максимальної адаптації (ґрунтується на охопленні значних сфер правового регулювання і призначена для підготовки держави до вступу у Євросоюз) [4].

5. Процедура адаптації за Угодою про асоціацію передбачає не лише узгодження вітчизняного законодавства, але й практики його застосування, тобто необхідно звертати увагу не лише на рівень відповідності українського законодавства законодавству ЄС за формальними ознаками, але також і на відповідність європейським нормам і стандартам (правозастосовча практика, розвиток методів тлумачення нормативно-правових актів, застосування принципів права ЄС в українських судах, зміцнення незалежності української судової системи, а також забезпечення ефективності застосування адаптованого законодавства).

Законодавство країн-кандидатів послідовно перевіряють на відповідність законодавству ЄС (скринінг законодавства), хоча усю відповідальність за здійснення процесу адаптації покладено на відповідну зацікавлену країну. Таким чином, за 7-10 років [5, с. 53] законодавство країни-кандидата повністю приводять у відповідність до законодавства ЄС, що робить можливим їхню інтеграцію у внутрішній ринок та вступ до Союзу.

Список використаних джерел:

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/1629-IV>
2. Суходубова І. В. Особливості адаптації законодавства України у контексті її інтеграції у Європейський Союз / І. В. Суходубова // Форум права. – 2013. – № 3. – С. 639–643. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2013_3_105.pdf
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=247677455
4. Шевчук С. Адаптация законодательства Украины к законодательству Европейского Союза как условие будущего членства в ЕС / С. Шевчук [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minjust.gov.ua/52>.
5. Адаптація вітчизняного законодавства до норм права Європейського Союзу : навч. посіб. / авт. кол. : І. А. Грицяк, О. Ю. Оржель, К. К. Баранцева та ін. ; за заг. ред. І. А. Грицяка. – К. : НАДУ, 2011. – 60 с.